

Postoje k politickým stranám – září 2013

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost, v13-09</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>9. – 16. 9. 2013</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1029</i>
Počet tazatelů:	<i>245</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PV.87</i>
Zveřejněno dne:	<i>16. října 2013</i>
Zpracovala:	<i>Naděžda Čadová</i>

V září 2013 byly v rámci pravidelného šetření CVVM Naše společnost zkoumány názory občanů na politické strany a jejich roli ve společnosti a v politickém procesu.¹ Respondenti vyjadřovali míru svého souhlasu či nesouhlasu s 10 výroky týkajícími se politických stran a jejich činnosti.

Více než čtyři pětiny dotázaných se domnívají, že politické strany se zajímají o to, co si lidé myslí, pouze v době voleb (souhlas vyjádřilo 83 % respondentů), jsou zkorumpované (83 % souhlasících) a zajímají se především o výhody a zájmy svých členů (81 % souhlasících). Tři čtvrtiny oslovených dále věří, že politické strany rozdělují veřejnost (76 % souhlasících). 69 % dotázaných vyslovilo názor, že i když politické strany kritizují jedna druhou, ve skutečnosti jsou všechny stejné. Šest lidí z deseti (58 %) se domnívá, že politické strany jsou potřebné proto, že umožňují hájit zájmy různých skupin a sociálních tříd.

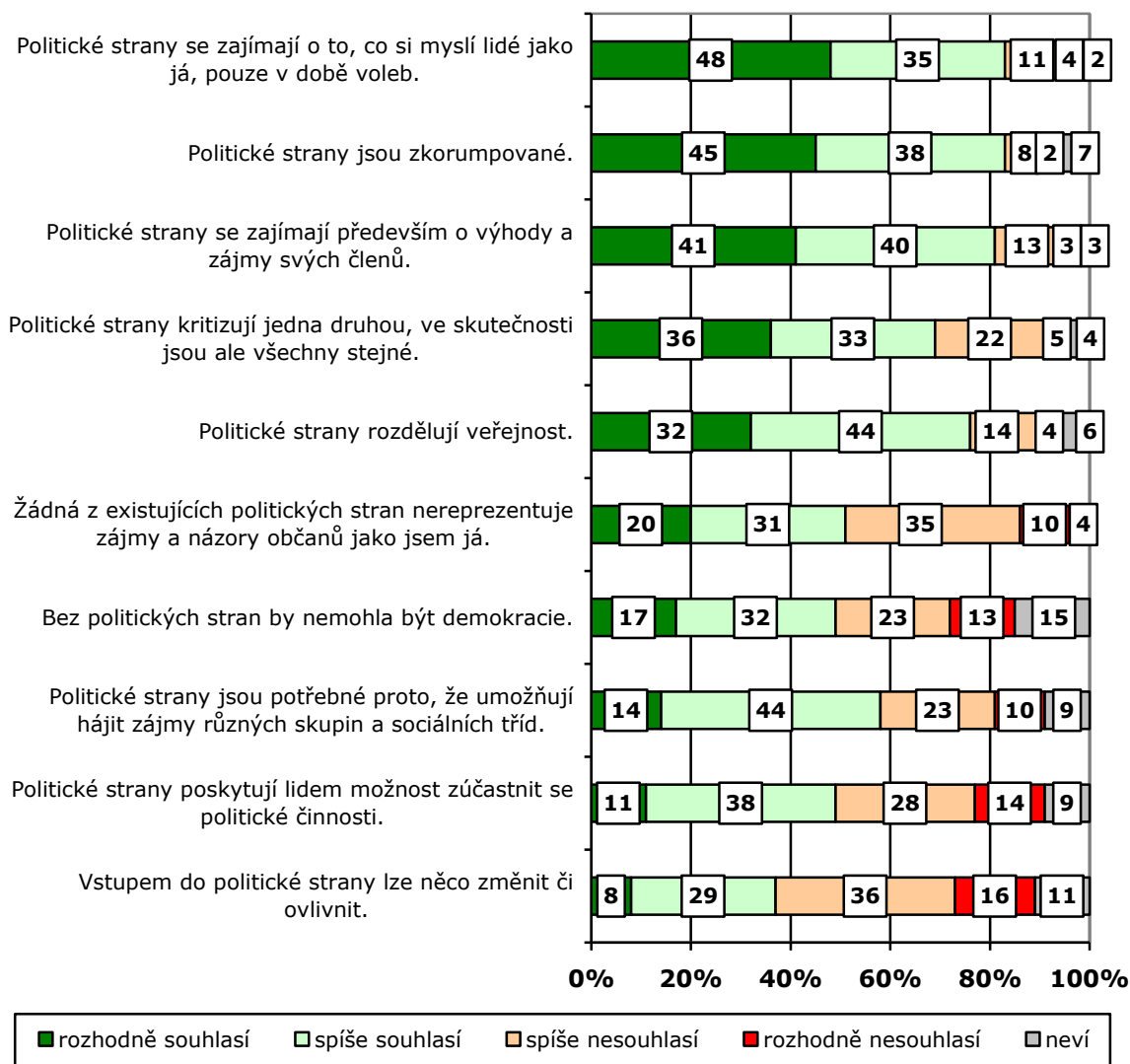
Polovina českých občanů (51 %) se domnívá, že žádná z existujících politických stran nereprezentuje zájmy a názory občanů, jako je on sám. Podobný podíl respondentů

¹ Znění otázky: „Do jaké míry souhlasíte či nesouhlasíte s následujícími výroky?“ (výroky v plném znění viz graf 1 a tabulka 1). Varianty odpovědí: rozhodně souhlasí, spíše souhlasí, spíše nesouhlasí, rozhodně nesouhlasí.

je přesvědčen o významu politických stran pro demokracii (49 % dotázaných souhlasilo s výrokem, že bez politických stran by nemohla být demokracie), třetina oslovených (33 %) zastává názor opačný a s výrokem vyjádřila nesouhlas. Polovina dotázaných (49 %) souhlasí s tvrzením, že politické strany poskytují lidem možnost zúčastnit se politické činnosti, 42 % občanů si to ale nemyslí.

Zajímavé je, že pouze 37 % českých občanů věří, že vstupem do politické strany lze něco změnit či ovlivnit, nadpoloviční většina dotázaných (52 %) tomu nevěří (viz graf 1).

Graf 1: Postoje k politickým stranám (v %)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 9. – 16. 9. 2013, 1029 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Hlubší analýza odhalila, že v názorech na úlohu politických stran ve společnosti překvapivě neexistují výrazné rozdíly mezi jednotlivými skupinami obyvatel - mezi muži a ženami, lidmi různého vzdělání a věku, s různou životní úrovní svých domácností, ale třeba i sympatizanty politické pravice a levice. Přesto že rozdíly nejsou výrazné, uvádím dále ty nejvýraznější z nich. Politické strany jako podmínku demokracie častěji chápou lidé s dobrou životní úrovní, s vysokoškolským vzděláním a sympatizanti pravice. Výrok,

že politické strany jsou zkorumpované, se častěji setkal se souhlasem u respondentů se špatnou životní úrovní. Naopak lidé s dobrou životní úrovní častěji nesouhlasili s tím, že politické strany jsou ve skutečnosti všechny stejné. Voliči levice častěji vyjadřovali nesouhlas s výrokem, že žádná z existujících politických stran nereprezentuje zájmy a názory občanů, jako jsou oni sami. Naopak lidé, kteří se řadí na pravý konec politického spektra, a také respondenti s dobrou životní úrovní, častěji věřili, že vstupem do politické strany lze něco změnit či ovlivnit.

Oproti minulému šetření jsme mnoho výraznějších posunů nezaznamenaly (viz tabulku 1). Můžeme ale konstatovat, že v porovnání se situací před rokem jsou v současném předvolebním období občané relativně méně často přesvědčeni o tom, že jsou všechny politické strany ve skutečnosti stejné (-7 procentních bodů), že žádná z existujících politických stran nereprezentuje zájmy a názory občanů jako jsou oni (-6 procentních bodů), že politické strany jsou zkorumpované (- 4 procentní body) a že politické strany poskytují lidem možnost zúčastnit se politické činnosti (- 4 procentní body). Častěji než v minulém roce respondenti věří, že politické strany rozdělují veřejnost (+ 5 procentních bodů) a že jsou potřebné, protože umožňují hájit zájmy různých skupin a sociálních tříd (+ 5 procentních bodů). Podobně narostl podíl lidí, kteří se domnívají, že politické strany se zajímají především o výhody a zájmy svých členů (+ 3 procentní body) a že vstupem do politiky lze něco změnit či ovlivnit (+ 3 procentní body).

Tabulka 1. Postoje k politickým stranám – časové srovnání (v %)

	3/2005	10/2007	10/2008	9/2010	9/2011	9/2012	9/2013
	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-
Politické strany jsou zkorumpované.	70/15	71/17	76/13	73/16	81/13	87/8	83/10
Politické strany se zajímají o to, co si myslí lidé jako já, pouze v době voleb.	84/11	82/15	80/15	78/17	82/13	81/16	83/15
Politické strany se zajímají především o výhody a zájmy svých členů.	80/14	78/16	70/23	76/18	81/14	78/17	81/16
Politické strany rozdělují veřejnost.	63/27	76/17	71/21	73/21	74/20	71/22	76/18
Politické strany kritizují jedna druhou, ve skutečnosti jsou ale všechny stejné.	73/22	70/26	69/26	65/30	74/20	76/20	69/27
Politické strany jsou potřebné proto, že umožňují hájit zájmy různých skupin a sociálních tříd.	55/34	55/33	63/26	60/32	49/41	53/38	58/33
Žádná z existujících politických stran nereprezentuje zájmy a názory občanů jako jsem já.	59/36	50/45	50/44	48/47	56/39	57/37	51/45
Bez politických stran by nemohla být demokracie.	55/29	49/33	52/32	55/31	45/39	48/39	49/36
Politické strany poskytují lidem možnost zúčastnit se politické činnosti.	42/48	51/39	61/27	52/41	45/45	53/39	49/42
Vstupem do politické strany lze něco změnit či ovlivnit.	29/59	33/53	40/48	42/48	25/63	34/55	37/52

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří spontánní odpovědi *nevím*. + je součtem variant odpovědi „rozhodně souhlasí“ a „spíše souhlasí“, - je součtem variant odpovědi „rozhodně nesouhlasí“ a „spíše nesouhlasí“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.